

ЗАКОН

о јавном здрављу

"Службени гласник РС", број 15 од 25. фебруара 2016.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се области деловања јавног здравља, надлежности, планирање, спровођење активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва, као и начин финансирања.

Циљ овог закона је остваривање јавног интереса, стварањем услова за очување и унапређење здравља становништва путем свеобухватних активности друштва.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **здравље** јесте стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности;
- 2) **јавно здравље** је скуп знања, вештина и активности усмерених на унапређење здравља, спречавање и сузбијање болести, продужење и побољшање квалитета живота путем организованих мера друштва;
- 3) **систем јавног здравља** је систем који обезбеђује услове за очување и унапређење здравља становништва, кроз активности носилаца и учесника у јавном здрављу;
- 4) **области деловања јавног здравља** су функције јавног здравља, скупови активности и услуга које су превасходно намењене популацији као целини и чијим се спровођењем извршавају главни задаци јавног здравља (надзор над здрављем и благостањем популације; праћење и одговор на опасности по здравље и ванредне ситуације, заштита здравља, укључујући безбедност животне средине и радне околине, хране и друго; промоција здравља, укључујући активности усмерене на друштвене одреднице здравља и неједнакости у здрављу; спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, укључујући рано откривање; обезбеђивање доброг управљања за здравље и благостање; обезбеђивање компетентних јавно-здравствених кадрова; обезбеђивање одрживе организационе структуре и финансирања; заступање, комуникација и друштвена мобилизација за здравље и унапређење јавно-здравствених истраживања за политику и праксу засновану на доказима);

5) **носиоци активности у области деловања јавног здравља** су институти и заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и вреднују активности у области деловања јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад осталих учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани;

6) **учесници у области јавног здравља** су органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организације здравственог осигурања, систем социјалне заштите, савети за здравље при јединицама локалне самоуправе, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарне, верске, спортске и друге организације и удружења, породица и грађани;

7) **животна средина** јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;

8) **радна околина** јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада;

9) **ванредна ситуација** је стање када су ризици и претње или последице катастрофа, ванредних догађаја и других опасности по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге и средства уз појачан режим рада;

10) **ментално здравље** обухвата понашање, мишљење, говор, осећање и расположење појединца, његов однос према себи и другима и представља интегрални део индивидуалног здравља, добробити и развоја заједнице;

11) **социјално здравље** укључује способност да се формирају задовољавајући међуљудски односи, такође се односи на способност прилагођавања у различитим друштвеним ситуацијама и способност одговарајућег реаговања у разноврсним окружењима;

12) **санитарно-хигијенски надзор** представља активност усмерену на прикупљање, анализу и тумачење података о испуњености санитарних, техничких и хигијенских услова у оквиру делатности јавног снабдевања водом за пиће, здравствене исправности животних намирница, предмета опште употребе, прикупљања и диспозиције отпадних материја, уређења насеља, објеката за рад и боравак људи, јавних површина, превозних средстава и других објеката, делатности и опреме које подлежу санитарном надзору или имају јавно здравствени значај, а у циљу праћења испуњености законом прописаних услова и предлагања мера за очување и унапређење здравља;

- 13) **епидемиолошки надзор** је стално систематско прикупљање, анализа и тумачење података повезаних са здрављем, а битних за планирање, примену и евалуацију праксе јавног здравља;
- 14) **имунизација** је вештачко изазивање активног имунитета код осетљивог домаћина, уношењем специфичног антигена патогеног организма обично парентералном инјекцијом, понекад орално или назално;
- 15) **осетљиве друштвене групе** јесу групе становништва које су изложене већем ризику оболевања у односу на укупну популацију;
- 16) **фактор ризика** јесте аспект индивидуалног понашања или животног стила, излагање утицајима животне средине, урођена или наслеђена карактеристика, за које се на основу научних и стручних доказа зна да су повезани са неповољним исходима по здравље;
- 17) **анализа ризика** састоји се од процене ризика, управљања ризиком и комуникације о ризику;
- 18) **процена ризика (као део анализе ризика)** представља поступак који се састоји од идентификације опасности, описа опасности, процене изложености становништва и описа ризика по здравље становништва;
- 19) **регистар извора (катастар) загађивања** је скуп систематизованих података и информација о врстама, количинама, начину и месту уношења, испуштања или одлагања загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије из тачкастих, линијских и површинских извора загађивања у животну средину;
- 20) **здравље у свим политикама** је јавноздравствена политика усмерена на социјално-економске детерминанте здравља и смањивање неједнакости у здрављу;
- 21) **информациони систем јавног здравља** представља скуп метода и поступака којима се прикупљају, обрађују, анализирају, складиште, претражују, проналазе, преносе, комбинују и приказују подаци од интереса за јавно здравље из различитих извора података.

II. НАЧЕЛА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 3.

Начела јавног здравља су:

- 1) усмереност на становништво као целину, друштвене групе и појединце са циљем очувања и унапређења здравља која се остварује учешћем целокупног друштва;
- 2) заступљеност здравља у свим политикама са циљем да се обједине напори и координирају надлежности свих носилаца и учесника у области јавног здравља;

- 3) постизање солидарности и једнакости у јавном здрављу за све и наглашена пажња за потребе осетљивих друштвених група;
- 4) одговорност свих носилаца и учесника у систему јавног здравља у оквиру својих надлежности и активности;
- 5) научна заснованост са циљем да се области деловања у јавном здрављу заснивају на расположивим стручним и научним доказима.

III. ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 4.

Јавно здравље спроводе носиоци и учесници у областима деловања јавног здравља.

Носиоци активности у областима деловања јавног здравља су институти и заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и евалуирају активности јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани.

Активности института и завода за јавно здравље спроводе се и путем програма у сарадњи са учесницима у систему јавног здравља.

У обезбеђивању и спровођењу јавног здравља у Републици Србији активно учествују: органи државне управе Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организација за здравствено осигурање, установе социјалне заштите, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарна, верска, спортска и друга удружења, породица и грађани.

Члан 5.

Области деловања јавног здравља су:

- 1) физичко, ментално и социјално здравље становништва;
- 2) промоција здравља и превенција болести;
- 3) животна средина и здравље становништва;
- 4) радна околина и здравље становништва;
- 5) организација и функционисање здравственог система;
- 6) поступање у кризним и ванредним ситуацијама.

1. Физичко, ментално и социјално здравље становништва

Члан 6.

Јавно здравље у области физичког, менталног и социјалног здравља становништва обухвата:

1) праћење и анализу здравља и здравствене заштите становништва у свим животним добима, а посебно здравља осетљивих друштвених група и утврђивање приоритета за промоцију здравља и превенцију болести кроз:

(1) праћење здравственог стања појединца, популационих група као и целокупног становништва које подразумева анализу узрока обољевања и умирања становништва, радне неспособности и инвалидитета, на основу биостатистичких показатеља,

(2) спровођење и анализу посебних истраживања о здрављу и факторима који утичу на здравље становништва и осетљивих друштвених група (жене, деца, стари, особе са инвалидитетом, сиромашни и друге осетљиве друштвене групе),

(3) праћење и анализу рада, организације, ресурса и коришћења здравствене заштите у здравственим установама на примарном, секундарном и терцијарном нивоу, као и процену доступности и приступачности здравствене заштите на свим нивоима;

2) процена ризика (ризици из животне средине и радне околине, неправилна исхрана, физичка неактивност, ризично сексуално понашање, небезбедно понашање у саобраћају, употреба дувана, алкохола и психоактивних контролисаних супстанци, коцкање, игре на срећу, стрес, насиље и злостављање, социјална искљученост);

3) анализа ризика из тачке 2. овог става и предлагање програма превенције болести и унапређења здравља, спровођење активности и евалуацији успешности, делотворности и економске исплативости спроведених програма;

4) санитарно-хигијенски и епидемиолошки надзор у циљу спречавања појаве и предузимање мера у циљу сузбијања незаразних и заразних болести;

5) развој система здравствене статистике ради унапређења здравствених информација за надзор, процену и евалуацију здравља становништва.

Активности из става 1. тач. 1) до 5) овог члана координирају и спроводе институти и заводи за јавно здравље на територији за коју су основани у сарадњи са учесницима у области деловања јавног здравља.

2. Промоција здравља и превенција болести

Члан 7.

Промоција здравља и превенција болести обухватају:

1) доношење програма промоције здравља у сарадњи државних органа, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, здравствене службе и грађана, а на основу анализе ризика и здравствених потреба становништва;

2) спровођење и евалуацију програма промоције здравља, наглашавањем васпитања за здравље и развоја заједнице, укључујући и националне кампање промоције здравља и здравих стилова живота;

3) унапређивање и развијање активности промоције здравља усмерених на очување и унапређење услова животне средине и радне околине, здраве стилове живота (правилна исхрана, физичка активност, лична хигијена, репродуктивно и сексуално здравље и др.) и на спречавање и сузбијање ризичних понашања (пушење, штетна употреба алкохола, злоупотреба дрога и др.);

4) примордијалну, примарну, секундарну и терцијарну превенцију заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и ретких болести, повреда и тровања, укључујући и поремећаје у исхрани, алкохолизам, наркоманију и друге болести зависности, укључујући универзалну, селективну и индиковану селекцију;

5) национални програм имунизације.

3. Животна средина и здравље становништва

Члан 8.

Спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва обухвата:

1) праћење и анализу стања животне средине, односно анализу воде (површинске и подземне воде, воде које се користе за пиће и рекреацију), ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег зрачења, нејонизујућег зрачења, отпадних вода и отпада;

2) праћење и контролу квалитета и здравствене исправности воде за пиће и процену утицаја њеног загађења на здравље становништва;

3) праћење и контролу здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у циљу надзора кроз посебне програме министарства здравља и локалне самоуправе и процену њиховог утицаја на здравље становништва;

4) дезинфекцију, дезинсекцију, дератизацију и праћење присуства штетних микро и макроорганизама;

5) контролу санитарно-хигијенских стандарда у објектима у којима се обавља: здравствена делатност, делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе, делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће, угоститељска делатност, пружање услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже, делатност социјалне заштите, васпитно-образовна делатност, делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације и делатност јавног саобраћаја;

6) давање мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња у делу који се односи на здравље становништва;

7) процену ризика по здравље становништва на основу регистра извора (катастра) загађивања;

8) праћење и анализу здравственог стања становништва и процену ризика по здравље у вези са утицајима из животне средине, укључујући и процену епидемиолошке ситуације;

9) ширење сазнања и укључивање становништва у акцијама унапређења стања животне средине.

У ставу 1. тачка 1) овог члана институти и заводи за јавно здравље надлежни су за праћење и анализу вода, ваздуха, земљишта и буке у насељеним местима везано за утицаје на здравље.

Институти и заводи за јавно здравље надлежни су за послове из става 1. тач. 2), 3), 6), 7) и 8) овог члана.

Послове из става 1. тачка 5) овог члана институти и заводи за јавно здравље спроводе самостално или у сарадњи са надлежним инспекторима.

Министар здравља, министар надлежан за послове заштите животне средине и министар надлежан за послове грађевинарства и просторног планирања споразумно прописују ближе услове за обављање послова из става 1. овог члана.

4. Радна околина и здравље становништва

Члан 9.

Спровођење јавног здравља у области радне околине и здравља радно активног становништва обухвата:

1) утврђивање стручно-медицинских ставова у области медицине рада, епидемиолошког надзора, промоције здравља на раду и пружање стручно-методолошке помоћи у њиховом спровођењу;

2) организовање и спровођење информационог система за прикупљање података и праћење епидемиолошке ситуације у области професионалних болести, обољења у вези са радом, повредама на раду и предлагање мера за њихово спречавање и сузбијање;

3) праћење и проучавање услова рада, изучавање професионалних ризика (квалификација и процена) и њиховог утицаја на здравље изложених запослених;

4) унапређивање услова рада, здравствене заштите запослених и координирање активности;

5) утврђивање јединствене методологије и поступака у планирању и спровођењу мера превентивне заштите здравља запослених.

Здравствена заштита запослених из става 1. тачка 4) овог члана спроводи се у здравственим установама (дом здравља, завод за здравствену заштиту радника и завод за медицину рада).

Институт за медицину рада и завод за здравствену заштиту радника надлежни су за послове из става 1. тач. 1), 2), 3) и 5) овог члана.

Национални програм заштите здравља радно активног становништва доноси Влада на предлог министра здравља.

Министар здравља, министар надлежан за послове рада и социјална питања и министар надлежан за послове заштите животне средине споразумно доносе:

- 1) водиче добре праксе у вези са радном околином и чистим технологијама;
- 2) програм заштите запослених који раде у зони јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 3) програм заштите запослених који раде у радној околини са физичким, хемијским и биолошким штетностима.

Министар здравља утврђује листу професионалних болести.

Министар здравља, министар надлежан за послове рада и социјална питања и министар надлежан за послове заштите животне средине споразумно прописују ближе услове за обављање послова из става 1. овог члана.

5. Организација и функционисање здравственог система

Члан 10.

Спровођење јавног здравља у области организације и функционисања здравственог система обухвата:

- 1) припремање и спровођење законске регулативе која се односи на организацију и ефикасно функционисање здравственог система;
- 2) праћење и унапређивање организације, рада и финансирања здравственог система, посебно здравствене службе у циљу што потпунијег и квалитетнијег задовољавања здравствених потреба, делотворне, безбедне, приступачне, доступне и ефикасне здравствене заштите;
- 3) праћење и анализу капацитета и ресурса у здравственом систему (кадрови, опрема, простор);
- 4) праћење и анализу финансирања здравствене заштите и обухвата становништва здравственим услугама у оквиру обавезног здравственог осигурања;

5) праћење, унапређивање и промоцију квалитета и ефикасности здравствене службе у циљу унапређивања здравственог система, организовање, спровођење и евалуација спољне провере квалитета стручног рада у здравственим установама и другим облицима здравствене службе;

6) унапређивање здравственог менаџмента и стручних знања неопходних за спровођење здравствене делатности и спровођење јавног здравља, како би се задовољиле потребе становништва за здравственом заштитом, на безбедан, делотворан, економичан и ефикасан начин;

7) планирање кадрова у здравственим установама (испуњеност норматива, пријем радника, стручна усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника – специјализације и уже специјализације), евалуација рада и оптерећености здравствених радника, процену обезбеђености становништва здравственим кадром.

6. Јавно здравље у кризним и ванредним ситуацијама

Члан 11.

Спровођење јавног здравља у области кризних и ванредних ситуација обухвата:

1) процену ризика по јавно здравље у вези са кризним и ванредним ситуацијама;

2) поступање према закону који уређује поступање у кризним и ванредним ситуацијама и националном програму одговора здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама у сарадњи са надлежним органима и службама;

3) израду планова заштите и спасавања и планова за поступање у кризним и ванредним ситуацијама;

4) обезбеђење и размену информација у кризним и ванредним ситуацијама, у складу са законом и плановима за поступање.

Национално тело за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама које образује, предлаже и активира министар здравља, као и институти и заводи за јавно здравље на територији за коју су основани координирају и спроводе активности из става 1. тач. 1) до 4) овог члана.

Национално тело за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама и институти и заводи за јавно здравље утврђују потребне мере којих су дужни да се придржавају правна лица, предузетници и физичка лица на које се мере односе.

IV. ДРУШТВЕНА БРИГА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Члан 12.

Друштвена брига за јавно здравље остварује се на нивоу Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

1. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије

Члан 13.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије обухвата:

- 1) утврђивање политике и стратегије јавног здравља;
- 2) стварање предуслова за организацију и спровођење јавног здравља и јачање капацитета носилаца и учесника у систему јавног здравља;
- 3) праћење здравственог стања становништва, идентификовање јавноздравствених проблема на нивоу Републике Србије и процену ризика;
- 4) планирање, утврђивање приоритета, доношење посебних програма и прописа у области јавног здравља;
- 5) утврђивање и спровођење мера пореске и економске политике којима се подстичу здрави стилови живота и обезбеђује здрава животна средина и радна околина;
- 6) обезбеђивање услова за промоцију здравља, образовање становништва и васпитање за здравље;
- 7) брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама;
- 8) развој интегрисаног информационог система јавног здравља у Републици Србији;
- 9) јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;
- 10) међусекторску сарадњу носилаца активности и учесника у систему јавног здравља;
- 11) праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења и отпада) и утицаја фактора животне средине на здравље људи;
- 12) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и здравствено безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;
- 13) обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 14) евалуацију и обезбеђење доступности, приступачности, квалитета и ефикасности здравствених услуга и програма;
- 15) утврђивање услова за организацију и спровођење специфичних мера и поступака у областима деловања јавног здравља;

16) унапређивање мера здравствене заштите за решавање здравствених проблема становништва;

17) информисање и подршка образовању и оспособљавању људи за бригу о сопственом здрављу;

18) уједначавање услова за деловање у областима јавног здравља на територији Републике Србије.

Друштвену бригу за јавно здравље спроводи Влада преко органа државне управе.

2. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 14.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе обухвата мере за обезбеђивање и спровођење активности у областима деловања јавног здравља, у оквиру посебних програма из области јавног здравља, од интереса за становништво на територији аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, и то:

1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у областима јавног здравља која се остварује заједничком активношћу органа аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, носилаца и учесника у области јавног здравља;

2) праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе, као и предлагање и предузимање мера за њихово унапређење;

3) промоцију здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља и животне средине и радне околине, епидемиолошки надзор, спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, повреда и фактора ризика;

4) обезбеђивање услова за обављање делатности здравствених установа, планирање и остваривање програма у области јавног здравља;

5) обезбеђивање услова за брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама у складу са мерама Владе;

6) обезбеђивање услова за праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и утицаја фактора животне средине и радне околине на здравље;

7) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;

- 8) обезбеђивање услова за обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 9) јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;
- 10) обавештавање надлежних државних органа и јавности о свим ризицима и другим јавноздравственим проблемима који могу имати негативне последице по здравље становништва;
- 11) подршку раду и развоју носилаца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси и финансира посебне програме из области јавног здравља за своју територију, које сачињавају у сарадњи са институтима и заводима за јавно здравље, у складу са законом.

Друштвену бригу за јавно здравље из става 1. тачка 1) овог члана на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, врши покрајински орган управе, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе уколико су исте образоване као јединствен орган, а ако је општинска, односно градска управа са више управа, онда управа која је образована за област у коју спадају послови здравља и савета за здравље, као и института и завода за јавно здравље.

Члан 15.

Савет за здравље, основан у складу са Законом о правима пацијената у свом саставу, поред чланова утврђених законом којим се уређује област права пацијената, мора имати најмање једног представника надлежног института или завода за јавно здравље. Савет за здравље може имати и друге представнике учесника у систему јавног здравља.

Савет за здравље, образован у јединици локалне самоуправе, поред задатака утврђених актом надлежног органа, односно одлуком јединице локалне самоуправе, као и законом којим се уређује област права пацијената, обавља и одређене послове из области деловања јавног здравља, и то:

- 1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу, заједничком активношћу са органом аутономне покрајине, јединицом локалне самоуправе, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;
- 2) прати извештаје института и завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији јединице локалне самоуправе која за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља из члана 14. овог закона, као и

предлаже мере за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у локалној самоуправи;

3) доноси предлог плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља;

4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;

5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног здравља, које доноси јединица локалне самоуправе;

6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама из члана 11. овог закона;

7) јача капацитете носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;

8) обавештава јавност о свом раду;

9) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом;

10) извештава јединице локалне самоуправе и завод односно институт за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

V. НАЦИОНАЛНИ САВЕТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Члан 16.

Ради унапређења сарадње надлежних органа, организација, носилаца и учесника у систему јавног здравља, Влада образује Национални савет за јавно здравље (у даљем тексту: Национални савет).

Национални савет чине представници министарства надлежног за послове здравља, осталих надлежних министарстава и других државних органа, института и завода за јавно здравље и носилаца јавних овлашћења, као и независни стручњаци из области деловања јавног здравља.

Националним саветом руководи министар здравља.

Национални савет обавља следеће послове:

1) стара се о унапређењу здравља, превенцији болести и побољшању квалитета живота кроз систем јавног здравља;

2) сарађује са органима државне управе, другим организацијама и агенцијама који су део система јавног здравља;

3) анализира, прати и унапређује систем јавног здравља;

- 4) сарађује с републичким и другим стручним телима, државним органима и организацијама, односно међународним телима надлежним за области деловања јавног здравља;
- 5) учествује и сарађује са надлежним органима у решавању проблема од интереса за јавно здравље;
- 6) учествује у изради Стратегије јавног здравља;
- 7) предлаже стручна мишљења надлежним министарствима, Телу за координацију европске здравствене политике засноване на концепту – „Здравље у свим политикама“, другим организацијама и агенцијама у спровођењу циљева Стратегије, националних програма и унапређењу јавног здравља;
- 8) формира радне групе у складу са актуелним потребама и проблемима у области деловања јавног здравља;
- 9) прати и анализира рад савета за здравље сваке јединице локалне самоуправе и у областима деловања јавног здравља;
- 10) обавља друге послове које му одреди Влада.

Национални савет ће образовати Влада у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

VI. УСЛОВИ И ОБАВЕЗЕ ЗА ДЕЛОВАЊЕ У ОБЛАСТИ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 17.

Услови за деловање у области јавног здравља укључују:

- 1) јачање капацитета института и завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника;
- 2) финансирање јавног здравља;
- 3) образовање и истраживање;
- 4) извештавање у систему јавног здравља;
- 5) сарадњу и координацију у систему јавног здравља.

Министар здравља прописује ближе услове и обавезе за деловање у области јавног здравља.

1. Јачање капацитета института и завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника

Члан 18.

У циљу стварања услова за деловање у области јавног здравља из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, организације здравственог осигурања и других извора, обезбеђују се средства за јачање капацитета института и завода за јавно здравље, и то у

погледу обезбеђивања одговарајуће опреме, кадрова, простора, информационих и комуникационих технологија, инвестиционо одржавање, финансирања програма из члана 22. овог закона и других услова неопходних за спровођење активности утврђених овим законом.

Јачање капацитета подразумева постојање информационог система јавног здравља који обезбеђује свеукупну доступност и квалитет података, њихову релевантност, правовременост и претвара податке у информације потребне за планирање јавно-здравствених активности и доношење јавно-здравствених одлука.

Јачање капацитета подразумева и мобилисање учесника за реализацију деловања у области јавног здравља.

2. Финансирање јавног здравља

Члан 19.

Средства за деловање у области јавног здравља обезбеђују се:

- 1) из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
- 2) од организација здравственог осигурања;
- 3) продајом услуга и производа у систему јавног здравља;
- 4) обављањем научноистраживачке и образовне делатности;
- 5) од легата, поклона, завештања;
- 6) из других извора у складу са законом.

3. Образовање и истраживање

Члан 20.

Образовање кадрова у систему јавног здравља обавља се кроз студијске програме, специјалистичка, ужа специјалистичка усавршавања и континуирану едукацију из јавног здравља које спроводе високошколске установе, факултети, институти и заводи за јавно здравље, друге здравствене установе и удружења.

Истраживања у јавном здрављу су мултидисциплинарна и укључују носиоце и учеснике у систему јавног здравља.

4. Извештавање у систему јавног здравља

Члан 21.

Сви учесници у систему јавног здравља редовно извештавају институте и заводе за јавно здравље који су основани за одређену територију, о својим активностима из области деловања јавног здравља.

Институти и заводи за јавно здравље достављају извештаје Институту за јавно здравље основаном за територију Републике Србије о свим својим активностима из области деловања јавног здравља, као и активностима других учесника у систему јавног здравља који су доставили своје извештаје.

Институт за јавно здравље основан за територију Републике Србије, на основу извештаја из става 2. овог члана и других извора података, формира базе података за Републику Србију, израђује и доставља министарству надлежном за послове здравља извештај о здрављу становништва, који служи као основа за планирање здравствене политике, као и друге извештаје из области деловања јавног здравља.

На основу прикупљених података институти и заводи за јавно здравље израђују извештаје о свим областима деловања јавног здравља за територију за коју је основан.

Извештаји које израђују институти и заводи за јавно здравље доступни су јавности на интернет страници института и завода.

Институт и завод за јавно здравље координира и прати стручни рад у поступку вођења документације и евиденција, обраде података и извештавању у области јавног здравља. Ако у поступку обраде достављених података институт или завод за јавно здравље утврди да су подаци непотпуни или да постоји сумња у веродостојност података, дужан је да о томе обавести здравствену установу, приватну праксу или друго правно лице које је податак доставило и да захтева исправку истих у што краћем року.

5. Сарадња и координација у систему јавног здравља

Члан 22.

Институт односно завод за јавно здравље за територију за коју је основан самостално или у сарадњи са другим учесницима у систему јавног здравља предлажу јединицама локалне самоуправе програме из области јавног здравља.

Јединице локалне самоуправе финансирају програме из члана 14. став 2. овог закона, које спроводе институти и заводи самостално или у сарадњи са другим учесницима, а координирају институти и заводи за јавно здравље за територију за коју су основани.

Програми из ст. 1. и 2. овог члана односе се на:

- 1) израду градског односно општинског плана јавног здравља;
- 2) контролу квалитета животне средине;
- 3) контролу здравствене исправности воде за пиће;
- 4) контролу здравствене безбедности хране;

- 5) контролу организоване исхране специфичних категорија становништва (предшколске и школске деце, студената, социјално-материјално угрожених, болничке исхране, исхране у домовима за старе и др.);
- 6) израду акционих планова за поступање у кризним и ванредним ситуацијама;
- 7) мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у делу који се односи на здравље становништва;
- 8) унапређење квалитета здравствене заштите;
- 9) спровођење епидемиолошког надзора, укључујући и надзор над националним програмом имунизације;
- 10) прикупљање и анализу података у областима деловања јавног здравља, интерпретацију јавно-здравствених информација и њихово коришћење у процесу доношења одлука и креирању јавно-здравствених активности;
- 11) превенцију повређивања у саобраћају;
- 12) промоцију здравља у заједници и на радном месту;
- 13) рано откривање болести;
- 14) спречавање и сузбијање заразних болести, хроничних незаразних болести и повређивања, и
- 15) друге области јавног здравља.

Институт односно завод за јавно здравље сарађује и размењује информације о здрављу становништва са јединицама локалне самоуправе на територији за коју су основани.

Члан 23.

Учесници у систему јавног здравља дужни су да ускладе своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом и подзаконским актима који проистичу из овог закона и да подржавају и активно учествују у програмима и активностима које предлажу, спроводе и координирају институти и заводи за јавно здравље као носиоци делатности у области јавног здравља.

VII. НАДЗОР

Члан 24.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши министарство надлежно за послове здравља, преко здравствених инспектора, санитарних инспектора и инспектора за лекове и медицинска средства, као и инспекцијски органи министарстава из овог става, покрајинских и органа јединица локалне самоуправе и то:

- 1) министарство надлежно за послове пољопривреде, преко пољопривредних и ветеринарских инспектора;
- 2) министарство надлежно за послове трговине и заштите потрошача, преко тржишних инспектора;
- 3) министарство надлежно за послове заштите животне средине, преко инспектора за заштиту животне средине;
- 4) министарство надлежно за послове заштите од јонизујућих зрачења, преко инспектора за заштиту од јонизујућих зрачења;
- 5) министарство надлежно за послове нуклеарне сигурности и управљања радиоактивним отпадом, преко инспектора за нуклеарну сигурност и управљање радиоактивним отпадом;
- 6) министарство надлежно за послове рада, преко инспектора рада;
- 7) министарство надлежно за унутрашње послове, преко инспектора за превентивну заштиту;
- 8) министарство надлежно за послове спорта, преко спортских инспектора;
- 9) министарство надлежно за комуналне послове, преко комуналних инспектора;
- 10) министарство надлежно за послове одбране преко надлежних служби и овлашћених инспектора;
- 11) органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, преко надлежних инспекција и служби у складу са законом.

Министарства, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе из става 1. овог члана у вршењу надзора сарађују, међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење инспекцијског надзора.

Инспектор из става 1. тач. 1) до 10) овог члана (у даљем тексту: надлежни инспектор) врши надзор у складу са овлашћењима прописаним овим законом, законом којим се уређује инспекцијски надзор и прописима којима се уређује инспекцијски надзор у одговарајућој области.

Министар здравља и министри министарстава из става 1. тач. 1) до 10) овог члана споразумно прописују поступак надзора у области јавног здравља.

Члан 25.

У случају сумње да постоји опасност по здравље људи надлежни инспектор у оквиру својих овлашћења има право и дужност да изврши инспекцијски надзор и поступи у складу са прописима предвиђеним у члану 24. ст. 3. и 4. овог закона.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Новчаном казном у износу 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не поступи у складу са потребним мерама утврђеним од стране Националног тела за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама и института и завода за јавно здравље (члан 11. став 3);

2) не усклади своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом и подзаконским актима који проистичу из овог закона, не подржава и не учествује у програмима и активностима које предлажу, спроводе и координирају институти и заводи за јавно здравље као носиоци делатности у области јавног здравља (члан 23).

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном 20.000 до 50.000 динара.

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се физичко лице новчаном казном 20.000 до 50.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Министарство надлежно за послове одбране, у складу са овим законом и у оквиру својих надлежности, уредиће област деловања јавног здравља припадника система одбране.

Члан 28.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о јавном здрављу („Службени гласник РС”, број 72/09).

Члан 29.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.